

A macska és a törpe

A gyárudvaron, a rozsdás dróttekercsek között emberfejek haladnak libasorban. A portás az égre néz. A hangosbeszélőt nézi a kapu mellett.

Reggelente hattól fél hétig zene szól ebből a hangosbeszélőből. Munkásindulók. A portás reggeli zenének hívja. Ez az órája. Aki akkor lép be a kapun, amikor a zene már elhallgatott, az elkésett a munkából. Aki nem ütemre igazítja a lépteit, vagy aki már a csöndben megy végig az udvaron a drótszövő gépéig, azt felírja és jelenti.

Még alig világosodik, amikor az indulók felharsannak. A szél nekiront a tető hullámbádogjának. Eső veri az aszfaltot. Sárpettyes a nők harisnyája, a férfiaknak eresz van a kalapkarimájuk helyén. Odakint az utcán már világosodik. A dróttekercsek vizesek az éjszakától, feketék. A nappalnak nyáron is több időre van szüksége, mint odakint, hogy megérkezzen a gyárudvarra.

A portás szotyolahéjat köp a délutánba. A héjak a földre esnek, a küszöbre. A portásfülkében a portás felesége ül, kötöget, középen hiányzik egy foga, zöld köpenyt visel. Cipője mellett ül a cirmos macska.

A portásfülkében megszólal a telefon. A portás a halántékával figyel a csöngést. A fejét nem for-

dítja el, a dróttekercsek között vonuló fejeket figyel. A portás felesége a szájához emeli a kötőtűt, a foghíjba dugja és szájpadlásának támasztja. Aztán megvakarja vele a mellét a köpenye alatt. Megrándul a macska füle, nézi, mit csinál a portás felesége. A szeme sárga szőlő. A kötészemek számolása elakad a foghíjban és a macska szemében. A telefon átható hangon csöng. A csöngés a gyapjúfonálban rezeg, a fonál továbbadja a rezgést a portásfeleség kezének, a macska hasát is megrezegteti. A macska átugorja a portásfeleség cipőjét, és kiszalad a gyárudvarra. A portás felesége nem veszi föl a telefont.

Az udvaron a macska csupa rozsdá és drótháló. A gyárépület tetején hullámbádogból van a teste, az irodák előtt aszfaltból. A mosoda előtt homokból. A csarnokokban rudakból, kerekekből, olajból.

A portás átlát a dróttekercseken, látja az elhaladó fejekhez tartozó nyakakat is. A drótok közül verebek röppennek föl. A portás fölneéz az égre. Ha a verebek egyesével repülnek a napba, könnyűek, csak a verébraj nehéz. A délutánt ferdén kettévágja a hullámbádog. Rekedten kiabálnak a verebek.

Közelednek a fejek, kijönnek a drótok közül, a gyárból. A portás már a nyakakat is jól látja. Fel-alá járkal. Ásít, vastag a nyelve, összehúzza a szemét a holtidőben, amitől nedvesen csillan meg a nyár az állán. Ha a portás kint áll a napon, haja alatt alszik a kopaszság. A hazamenők kezét és táskáját még nem látja.

Az ásítás nála a várakozást jelenti. Amikor a munkások kijönnek a drót mögül, táskájuk az ő táskája is. Átvizsgálja őket. Ha könnyűek, himbálóznak a kézben. Csak ha vas van bennük, akkor csüngnek alá mereven. És a portás látja ezt. A vállra akasztott kézitáskák is mereven lógnak, ha vas van bennük. Minden, amit ki lehet lopni a gyárból, vasból van.

A portás keze nem minden táskát vizsgál át. Ha arról van szó, tudja a kéz, mit kutasson át. És pontosan arról van szó, amikor az arcok és a táskák elhaladnak előtte. Olyankor megváltozik a levegő a portás orra és szája között. Lélegzetvételével beleolvad ebbe a levegőbe. Megérezéseire hagyatkozik, úgy dönt egyik vagy másik táska mellett.

A döntés a portásfülke árnyékától is függ, a szotyola ízétől a szájában. Ha egyik-másik avas, megkeseredik a nyelve. Megkeményedik a pofacsontja, konokká válik a tekintete. Remeg az ujjhegye. De ahogy elkezd kotorászni az első táskában, megnyugszik és határozott lesz. A kézfej és a hüvelykujj fogója mohón kap az idegen tárgyak után. Miközben a táskákban turkál, a portás az arcokba is belevájja a kezét. Krétafehérből rák-vörössé tudja változtatni őket. Nem is találnak már vissza önmagukhoz. Amikor végre int nekik a portás, behorpadva vagy felpuffedve lépnek ki a kapun. Zavartan, sokáig álldogálnak kint az utcán. Látásuk és hallásuk eltompul, a napot hatalmas kéznek látják. Orruk már nem elég,

a villamosban szájukkal és szemükkel kapkodnak levegő után, a többi arcra sandítva.

Vizsgálat közben a portás hallja a torkokban az üres nyeldeklést. Szárazak a torkok, mint a sattu, a gyomorban a félelem öröl. A portás kiszagolja a félelmet, rothadó leheletként árad férfiakból-nőkből, megáll a térdhajlatuknál. Ha a portás sokáig kutat a táskájukban, sokuk a félelemtől nemcsak egyszer, de csöndesen másodszor is elfingja magát.

A portás mélyen hívó ember, mondta a portás felesége Clarának. Ezért is nem szereti az embereket. Megbünteti azokat, akik nem hisznek. És csodálja azokat, akik hisznek. Nem szereti, de tiszteli őket. Tiszteli a párttitkárt, mert hisz a pártban. Tiszteli az igazgatót, mert hisz a hatalomban.

A portás felesége kihúzta hajából a hajtűt, bedugta a foghíjába, és szorosabbra tekerte a kontyát. Akik még bármiben is hisznek, szólt közbe Clara, azok többségükben magas rangú elvtársak, nekik nincs szükségük a portásra.

A portás felesége belemélyesztette a hajtűt a hajába, vannak mások is, mondta, Clara az ajtóban állt, a portás felesége bent ült a portásfülkében. Hiszel Istenben, kérdezte a portás felesége. Clara átnézett a portásné fején, a kontyát nézte, a drótból készült hajtű ívét. Mivel a cinkelés lekopott róla, a hajtű a görbületben éppoly vékony volt, mint egy hajszál vagy egy cérnaszál. Csak világosabb. Néha hiszek, néha nem hiszek, felelte Clara,

ha nincs gondom, elfelejtem. A portás felesége a függöny csücskével letörölte a port a telefonról, a portás azt mondja, a hit képesség, jegyezte meg. A munkások nem hisznek Istenben, és nem hisznek a munkájukban. A portás azt mondja, Isten a munkásoknak nem egyéb, mint egy szabadnap, amikor, ha Isten is úgy akarja, sült csirke kerül az asztalukra. A portás nem eszik madárhúst, mondta a portás felesége. Beszéd közben a saját szemét nézte az ablaküvegben, és a saját köpenyét, amely sötétebbnek látszott az üvegben, a portás azt mondja, a munkások ahelyett, hogy hinnének, saját májával töltött vasárnapi csirkét esznek.

A verébraj szétrebben. Töröttek a csarnok ablakai, a verebek megtalálják a réseket az üvegen. Gyorsabban berepülnek a csarnokba, mintsem a portás a szemével követni tudná. A portás felesége nevet, és azt mondja, ne nézz oda, mert berepülnek a verebek a homlokodon. A portás a kezét nézi, a fekete szőrt az ujjain, a csuklóját. A délután árnyéka térd alatt kettévágja a nadrágját. A dróttekercek előtt magától kavarog a por.

Egy kés, egy maszatos befőttesüveg, egy újság, egy kenyérvég. Az újság alatt maroknyi csavar. Jó, jó, mondja a portás. A férfi becsukja a táskáját.

Egy levél, egy körömlakkos üveg. Nejlonzacsakó, könyv. Kabát a bevásárlószatyorban. A kabátzsebből rúzs esik a földre. A portás lehajol. Kinyitja a rúzst, piros csíkot húz a csuklójára. Le-

nyalja a csíkot, pfuj, mondja, rohadt málna szünyoggal.

A férfinak seb van a hüvelykujján. Rozsdás a táskája csatja. A portás bicskát vesz elő a táskából, a bicska alatt sapka, a sapka alatt vasaló. No nézd csak, mondja a portás. Csak a dugóját szereltem meg, mondja a férfi. Munkaidőben, teszi hozzá a portás. Beteszi a vasalót a portásfülkébe, az összes dugót elküldi az anyjába. A zöld köpenyes portásné kezébe veszi a vasalót, szétterpeszti az ujját, hidegen vasalja a tenyerét.

Női táska. Vattacsomó esik a földre. A sebes ujjú férfi lehajolt. A nő a füle mögé igazít egy hajtincset, kiveszi kezéből a vattacsomót, a seb mellett húzza el. A vattába szotyolahéj ragadt, meg egy hangya.

Clara nevet, a nap fehéren villog a fogán, a portás int neki, hogy mehet. Nevet a foghíj a portásné szájában.

A sebes hüvelykujjú férfi kiveszi a sapkáját a táskájából. Öklére illeszti a sapkát. Kinyújtja a mutatóujját, úgy pörgeti a sapkát, mint valami kereket. A portásné nevet, tölcser a foghíja, föl erősíti a nevetést. A sebes hüvelykujjú férfi a forgó sapka örvénylő köreit nézi, énekel:

*A háziúrnak tartozom
egy hónapja már,*

Ökle a kerékagy, karja hajlatában az egyik ér ütemesen kidagad. A férfi tekintete megakad a portásné kötöttűjén.

*és az úr, a háziúr
kirúg, az utca vár.*

Énekel a szája, kicsi a szeme, levegőben az ökle.
És a másik, az üres keze, a sebes hüvelykujjal,
nem csukja vissza a táska rozsdás csatját. A férfi
dala a vasalóra vár.

A résnyire nyitott ajtón egy akáclevél verdes,
leválik róla, és száll, száll. A portás felesége nézi.
A levél sárga, mint a macska szeme. A sebes hü-
velykujjú férfi az órára néz.

A macska minden évben megfial. Cirmosak a köly-
kei is, mint ő. Azonnal megeszi őket, amíg még
lucskosak és vakok. Utána egy hétig gyászolja őket.
Kószál az udvaron. Lapos a hasa, újra keskenyek
rajta a csíkok, mindenén át tud mászni, mindent ki
tud kerülni.

Amíg gyászol, nem eszik húst. Csak a zsenge
fűszálak végét, meg a sót a hátsóudvar lépcsőjén.

A drótszövő gépnél dolgozó asszonyok azt
mondják, a macska a külvárosból vetődött ide.
A raktáros azt mondja, a macskát a gyáruddar
szülte, a vaspántos ládákból bújt elő, ahová az
eső csak lassan szivárog be. Hogy vizes volt és
rozsdás, és nem nagyobb egy almánál, amikor
a raktárból az irodákhoz vezető úton, a vaspán-
tos ládák között megtalálták. Hogy be volt ragad-
va a szeme. A raktáros egy bőrkesztyűre fektette
a macskát, és kivitte a kapuig, a portáshoz.

A portás pedig betette a macskát egy kucsmába.
És én harminc napig itattam tejjel, szívószálon
át, mondja a portás felesége. Mivel senkinek nem
kellett a macska, én neveltem föl. Egy héttel ké-
sőbb, mondja a portás, ki tudta nyitni a szemét.
Megijedtem, mert mind a két szemében a raktá-
rost láttam. És még ma is, amikor dorombol, ott
van a szemében a raktáros, teszi hozzá.

A macskának az egész gyár elfér az orrában. Min-
dennek megérzi a szagát. A csarnokokban, a leg-
eldugottabb zugokban megérzi, hol izzadnak, hol
fáznak, hol ordítanak, hol sírnak és hol lopnak.
Az udvaron, a dróttekercsek között kiszagolja
a réseket, ahol fulladozik a fű, ahol állva nyoma-
kodnak, lihegnek, szeretkeznek. Ugyanolyan mo-
hón és suttyomban csinálják fel a nőket, mint
ahogyan lopnak.

A hátsó kapunál, ahol a teherautók járnak,
ahol a tető kátránypapírból, az ereszcsonna
hosszában elvágott gumiabroncsokból, a kerítés
pedig horpadt kocsiajtókból és fűzfavesszőkből
készült, girbegurba utca van, úgy hívják, A GYŐ-
ZELEM ÚTJA. Az eresz a Győzelem útjára csorgat-
ja az esőt. A hátsó kapu melletti kis ablak
a raktár ablaka. Ott ül a raktáros. Úgy hívják,
Grigore.

A raktárban hatalmas hegyet alkot a védőruha:
szürke vattakabát, szürke bőrkötény és bőrkesz-
tyű, szürke gumicsizma. A szürke hegy előtt nagy

felfordított láda áll, az az asztal, meg egy kisebb felfordított láda, az a szék. Az asztalon lista fekszik, rajta az összes munkás neve. A széken pedig ott ül Grigore.

Grigore arannyal kereskedik, mondta a portás felesége, aranyláncokkal. És jegygyűrűkkel. Egy öreg cigánytól veszi az aranyat, aki elvesztette a fél lábát a háborúban. A város szélén lakik, a katonatemető mellett. Az öreg cigány egy fiatal szerbtől veszi az aranyat, aki egy határmenti faluban lakik, a szerb-magyar-román hármashatárnál. Rokonai vannak Szerbiában, a kishatárforgalmat használja ki. A határon pedig van egy vámos sógora.

Néha orosz áruja is van a raktárosnak. A vastag aranyláncok mind Oroszországból jönnek, a vékonyak Szerbiából. A vastagok egymásba kapaszkodó szívekből vannak, a vékonyak kockákból. A jegygyűrűk Magyarországról érkeznek.

Ha Grigore összezárja az öklét, aztán lassan, egyesével kinyújtja az ujjait, úgy csúszik ki ujjai közül a lánc, mint egy aranycérna. Hintáztatja a levegőben, és a kisablakhoz, a fénybe tartja.

Fél évig dolgozik a kéz a rozsdás dróton. Azután elhosszák Grigorénak a pénzt, egy aranylánc pedig valakinek a nyakába kerül. Néhány nap múlva, késő este, amikor a lánc már a hálóingen fénylik, a láb pedig mezítláb áll a szőnyegen, kopogtatnak. Öltönyös alak áll az ajtó előtt, mögötte egyenruhás. A folyosón tompa fény. A gumibot

himbálózik a nadrágszár mellett. Rövidek a mondatok, fénylik az idegen arc, sima fényfolt emelkedik és süllyed. A hang halk marad, szinte sutogás, de hideg. Az idegen cipők a szőnyeg szélén. Az aranyláncot elkobozzák.

Grigore másnap reggel, az első villamossal hozza vissza a láncot, amikor a kocsi még majdnem üres, a világítás pedig akadozik a rázkódástól. Az öltönyös a sörgyári megállónál száll föl, és szó nélkül nyújtja át neki a gyufásdobozt.

Grigore az ilyen napokon, amikor lusta még a víz a híd alatt, az ég pedig még púpos a sötétségtől, elsőként érkezik a gyárba. Megborzong a hidegtől, rágyújt. Még néma a hangosbeszélő, amikor cigarettafelhője oltalmában az aranyláncokkal együtt végigmegy a dróttekercsek között. Néhány órával később újra ugyanúgy himbálja a láncot, s a Győzelem útjára nyíló ablakon beeső fényben ismét hagyja, hogy előcsorogjon az ujjai közül. És hamarosan másik, ugyanolyan pénz érkezik, ahogy másik, ugyanolyan képek bukkannak föl a macska szemében.

A portás azt mondja, a raktáros gyakran már este jelenti a rendőrségen, kinek adta el reggel az aranyláncot. A jegygyűrűket Grigore nem jelenti.

A portás tiszteli a raktárost, mert Grigore hisz az aranyában.

Ami fekete kereskedelem, az fekete kereskedelem, mondja a portás felesége, nem muszáj vásá-

rolni. Ami fekete, az bizonytalan. A portás hozzáteszi, az egyiknek van, a másiknak kell, így forog velünk a világ. Mindenki teszi a dolgát.

A macska azt is érzi, hogy mikor fekteti a raktáros a nőket a bal sarokba. Van ott egy mélyedés és egy járat a hegyben. A járat fölött van az ablak. Amikor Grigore kigombolja a nadrágját, a nők egészen a fejükhöz emelik a lábukat. A macska bejön a tetőn át. Leül a hegytetőre, a mélyedés fölé. A nők, akik gumicsizmás lábukat a szemüknél is magasabbra emelik, úgy érzik, mintha a macska a fejükre ült volna. A nők szeme fölfelé siklik, megállapodik a macska szemén. Kergesd el onnan, mondják a nők, kergesd el. És Grigore azt mondja, nem tesz semmit, hiszen úgysem lát semmit, hagyd, nem számít. A macska megrándítja a fülét, figyel.

Utána izzadtan, karjukon szürke vattakabáttal állnak a nők az asztal előtt. A raktáros listáján kikeresik a nevüket, az aláírás végett. A macska nem várja meg, hogy aláírják. Kimászik a tetőre, onnan, az udvaron álló dróttekercsek között, be a csarnokokba.

A macska szemében ott a kép. Mindenki látja, mi történt. És mindenki arról beszél, a legutóbbi állva, fekve, sietősen döfködő szeretkezésről a gyárban. Az erről folyó beszélgetés is sietős. Amíg tart, mindenki a dróton nyugtatja a kezét. Ott, ahol az ujjuk volt abban a pillanatban, amikor a macska

megerkezett. Mert a képnek nincs ideje megfakulni. Hamarosan ott a következő kép a macska szemében. És a következő képen, tudja ezt az irigység, tudja ezt minden olajfolt minden nő arcán, a következő képen ő maga van a macska szemében. Tavasszal vagy ősszel, amikor áttetszővé kopik a vattakabát, amikor könyöknél elszakad, és a szél hidegen vagy melegen zörög a kátránypapíron, és keresztülfúj a kerítésen, ki a Győzelem útjára, akkor a többiek őt fogják nézni. Mert a combja, amely most a köpeny alatt épp kiegyenesedik, ahogy a drótszövő gép mellől föláll, a macska szemében már meztelenül, szétárva és magasra fölhúzva halad végig a gyárudvaron.

Évente csak egy hétig gyászolja a macska a megevett kölykeit, olyankor nem visz képet a szemében. Akinek szerencséje van, mondják a nők, és akit a sietős szerelem éppen ezen a vak héten csíp nyakon, azt senki nem látja meg a gyárban.

Aki megvesztegeti a portás feleségét, tudja, mikor van ez a hét. Sokan megvesztegetik. Mindenki, mondja a portás felesége, és én írom tele a nap tárat, teszi hozzá, mindenkinek azt mondok, amit akarok.

És a nők előretolakszanak, a rájuk kimért rövid lökések elébe, ahogy a hamis gyász hét közeleg.

Csakhogy mivel az igazi gyász héten összekuszálódnak a szeretkezés száalai a csarnokok, az udvar, a mosó és az irodák között, a párosodó férfiakat

és nőket látja a portás, a takarítónő, a munkavezető, a fűtő. De van egy kis különbség: az igazi gyászhéten, mivel nincsenek róla képek a macska szemében, minden szeretkezés pletyka marad.

A nők gyerekei Grigoréra hasonlítanak, mondja a portás felesége. Hál' istennek a nők nem hozzák be a gyerekeiket a gyárba. Soha nem láttam őket együtt, mindig csak egymás után. Akár kicsi, akár nagy, akár sovány, akár kövér, akár fekete, akár szőke. Akár fiú, akár lány. Ha egymás mellett állnak, látszik, hogy mindannyian testvérek. Teljesen különbözőek, mondja a portás felesége, de mindegyiknek az arcán ott egy tenyérnyi Grigore.

Ezek a gyerekek már születésükkor álmatlanságban szenvednek. Az orvosok azt mondják, a gépolajtól van. Néhány évig úgy nőnek a gyerekek, hogy messzire elkerüli őket a gyár.

De egyszer, mondta a portás felesége, mind eljön ide a portásfülkéhez, és keresi az anyját. Ritkán sürgős nekik. Többnyire valódi okuk sincs rá.

Csak annyi, hogy ott álljanak szoroson a portásfülke előtt, mondja a portás felesége, hogy megmondhassák, kik ők, hogy a portás odahívassa az anyjukat. Hogy ujjhegyüket, miközben ott állnak, riadtan az arcukra tegyék. Hogy ne lássák sem a portást, sem a feleségét. Hogy miután megmondták, kik ők, már csak a drótot vegyék észre, ezt az eltemetett gyárudvart. Hogy szórakozottan

nézelődjenek. Hogy az a tenyérnyi Grigore az arcukon egyre feltűnőbb legyen, minél tovább ácsorognak ott.

És az ingükön, a ruhájukon, legyen az kicsi vagy nagy, a térdzoknijukon mindig észreveszi a portás felesége a rozsdafoltot. Miközben ezek a kicsi, nagyobbacska, vagy szinte felnőtt gyerekek szoroson a portásfülke falánál állnak és várnak, a portás felesége mindegyiken észreveszi a fogazott rozsdafoltot – minden gyerek töredezett-száraz rozsdafalevelet hord valamelyik ruhadarabján.

A rozsdá az anyák kezétől származik, ugyanattól a kéztől, amely a férfiak levesébe belekeveri a dinnyevért. A köröm feketéje feloldódik mosás közben. Mosás után a rozsdá nem a vízbe kerül, nem is a habba. A ruha anyagába kerül. Nem segít ezen sem a szélben szárítás, sem a vasalás, sem a foltisztító, mondja a portás felesége.

A sok mit sem sejtő testvért, Grigore gyerekeit a portás felesége tíz évvel később is megismeri. Addigra több tonna rozsdá és drótháló távozik a kapun át. Több tonna rozsdát és dróthálót termelnek és halmoznak föl az udvarnak ugyanazon a helyén, mielőtt még a zsenge füvet elérné a tápláló napfény. Addigra a gyerekek is itt dolgoznak a gyárban. Nem mintha valaha is ez lett volna a kívánságuk. Azért jönnek ide, mert nem tudják, merre tovább. Sem az orrukkal, sem cipőjük hegyével nem botlanak másmilyen ösvénybe, mert egyik sem nyílik meg előttük. Csak ezt találják,

a szegénység, a kilátástalanság, a kimerültség ár-
kába tudnak beállni, ez száll anyáról gyerekre,
és azok gyerekeire. Ugyanaz a nem várt kényszer:
eleinte dühösek, hangosak. Később meglágyul-
nak és elnémulnak, elbütykölnek a végtelenségig.
A gépolajnak még mindig átható a szaga, körmű-
kőn már rég ott a fekete szegély. Férjhez mennek
és megnősülnek, a nappali és az éjszakai műszak
közötti árkokban egymás hasába döfködik össze-
töpörödött szerelmüket. És gyerekeik születnek,
akik rozsdafoltosan fekszenek a pelenkában. Nő-
nek, kicsi, majd egyre nagyobb ingeket, ruhákat,
zoknikat hordanak. Ott állnak majd a töredezett-
száraz rozsdalevelükkel a portásfülkénél. És vár-
nak. És nem tudják, hogy előttük sem áll más út,
és hogy nekik sem juthat többé eszükbe semmi
más.

Grigore anyja is ebben a gyárban dolgozott.
A portás feleségének anyja is.

A kötőtűk az asztalon hevernek. Csöndes a gyár-
udvar. Malátaszagot visz a szél. A tetők mögött,
odaát van a sörgyár hűtőtornya. A hűtőtoronyból
vastag szigetelt cső indul, áthajol az utca fölött, és
a folyóig tart. A csőből gőz száll fel. Széteszlatják
az arra járó villamosok. Éjszaka a gőz fehér fűg-
göny. Néhányan azt mondják, a gőz patkányszagú,
mert a sörgyárban, a nagy vaskádákban, ame-
lyek egyenként nagyobbak, mint a portásfülke,
berúgnak a folyóból jött patkányok, és belefulladás-
nak a sörbe.

A nyolcadik napon, mondta a portás, maradt
még egy hajcsomó Ádámól és Évából. Abból csi-
nálta Isten a majorsági állatot. A kilencedik na-
pon pedig lenyelte a világ ürességét, és bőfögött
egy nagyot. Ebből csinálta a sört.

A portásfülke árnyéka elterpeszkedett. A nap ke-
resi a legrövidebb utat a Győzelem útja és az ud-
varon álló dróttekercesek között. Szögletes a nap,
az oldala kissé benyomódott. Közepén sűrűke
folt.

Vannak késő nyári napok, amikor a portásfül-
ke fölötti hangosbeszélő szortyogó hangot ad.
Ilyenkor sokáig nézi a portás az eget, végül azt
mondja, a nap ott fenn, a hullámbádog fölött, a
város tetői fölött, a sörgyár hűtőtornya fölött nem
más, mint egy rozsdás vízcsap.

A kapu előtt van egy kátyú, ott fürdenek a ve-
regek a porban. Egy csavar hever közöttük.

A portás és a felesége a portásfülkében ülnek.
Kártyáznak. A vasaló az asztal szélén áll. A portás
följelentette a sebes hüvelykujjú férfit az igazgató-
ságnál. A vasalót elkobozta. A sebes hüvelykujjú
férfi holnap írásbeli megrovást kap.

A csarnokban verebek ugrálnak. Lábuk és csőrük
fekete a gépolajtól. Szotyolahéjat, dinnyemagot,
kenyérmorzsát csipegetnek. A táblákon olyankor
a legnagyobbak a jelszavak betűi, ha a csarnok
üres. MUNKA és BECSÜLET és PÁRT, a fény az aj-
tóban az öltöző felé nyújtogatja a nyakát. A piros

inges törpe magas talpú cipőben, olajos söprűvel söpri az olajos padlót. Mellette a drótszövő gépen görögdinnye. Nagyobb, mint a törpe feje. Sötét a héja, világos csíkokkal.

A fény keresztbe fekszik a gyárudvarra vezető ajtóban. A macska pedig az ajtó mellett ül, és szalonnabőrt eszik. A törpe az ajtón át kinéz az udvarra.

És céltalanul száll a por. És nyikorog az ajtó.

Diók

A göcsörtös kezű öregasszony ráköp a rongyra, és fényesre dörgöli vele az almákat. A fényes almákat egymás mellé rendezi úgy, hogy a piros felük legyen elől, a sebhelyes hátul. Az almák kicsik, fellemásak. A mérleg üres. Az öregasszony két vas madárfejjel dolgozik, a madárcsőrök addig emelkednek és süllyednek, amíg a súlyok és az almák egyforma nehezek nem lesznek. Akkor a két csőr megállapodik. Az öregasszony pedig hangosan számolni kezd, amíg a két szeme olyan közel nem kerül egymáshoz, mint a csőrök. Amíg meg nem keményedik és meg nem állapodik, mert tudja, mennyit kell fizetni.

A vásárcsarnok árusai öreg emberek. Betonpadlóról, betonfalak közül, betontető alól, betonasztalok mögül a falvak integetnek az arcukból. Kertek, ahová beszökik a perje.

Liviu sokat mesél ezekről a falvakról, amióta tanító a lapályos Délen, ott, ahol a Duna vágja el az országot a világtól. Ahol a nyári estéknek az a rendeltetésük, hogy értelmet adjanak a nappalnak, amely fáradtan hull a szemek közé. Ahol a fej előbb zuhan álomba, mint hogy a test nyu-